

Aplikace požadavků na zdvihací plošiny z hlediska bezbariérového užívání staveb

Úvod

Ministerstvo pro místní rozvoj předkládá metodickou pomůcku s názvem „Aplikace požadavků na zdvihací plošiny z hlediska bezbariérového užívání staveb“. Jejím cílem je usnadnění aplikace vyhlášky č. 398/2009 Sb., o obecných technických požadavcích zabezpečujících bezbariérové užívání staveb (dále jen „bezbariérová vyhláška“).

Důležité je nezaměňovat pojmy „výtah“ a „zdvihací plošina“. Výtah a zdvihací plošina jsou z hlediska platných právních předpisů i z hlediska jejich konstrukce, instalace a účelu užití zcela odlišná zařízení. V žádném případě nelze stavebníka uvádět v omyl a zdvihací plošinu vydávat za výtah ani za někdy v praxi používaný klamavý pojem "skoro výtah". Výtah patří mezi zdvihací zařízení a má vysokou úroveň bezpečnosti. Nepřípustná je výměna dosavadního výtahu za zdvihací plošinu.

Na zdvihací plošinu se nevztahují výtahové předpisy. Zdvihací plošina patří mezi strojní zařízení. Zdvihací plošiny se dělí na svislé a šikmé. Oba typy vykazují určitá provozní rizika, například v dosahu z pohyblivé se plošiny jsou pevné části jízdní dráhy, resp. pevné části stavby. Rovněž z uživatelského hlediska se zdvihací plošina považuje za "krajní řešení". Plošina totiž mívá nedostatečné parametry, pokud jde o rozměry i nosnost a málokdy je možné jí využít samostatně, obzvláště pokud jde o šikmou schodišťovou plošinu. Zásadní jsou také časové prodlevy při použití více osobami, jelikož z bezpečnostních důvodů smí být její rychlost pouze 0,15 m/s. Ovladač pro jízdu musí být stisknut trvale po celou dobu pohybu. Nepřijatelné je její použití přes více podlaží.

Právní prostředí

Předně, zdvihací plošina je stanovený výrobek. Pro dodávání na trh platí evropská legislativa v oblasti regulované sféry stanovených výrobků. Následně se zdvihací plošina zabudovává do stavby. Pro tuto oblast platí národní předpisy veřejného stavebního práva.

Pro dodávání zdvihacích plošin na trh platí zákon č. 22/1997 Sb., o technických požadavcích na výrobky a o změně a doplnění některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů a nařízení vlády č. 176/2008 Sb., o technických požadavcích na strojní zařízení, ve znění pozdějších předpisů. Podrobnější rozbor těchto předpisů není předmětem této metodické pomůcky.

V oblasti veřejného stavebního práva platí zákon č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon), ve znění pozdějších předpisů a jeho prováděcí právní předpisy. Například technické požadavky na bezbariérové užívání staveb stanoví bezbariérová vyhláška č. 398/2009 Sb.

Věcný popis aplikace bezbariérové vyhlášky

Mezi bezbariérové budovy patří stavby občanského vybavení, stavby bytových domů a stavby pro výkon práce. U každé bezbariérové budovy se posuzují podmínky pro přístup do stavby, pohyb po této budově a užívání jejích vnitřních prostor:

* V případě přístupu do stavby jde o vnější prostředí a jeho interakci s danou budovou. Zdvihací plošinu lze použít pouze pro odůvodněné případy u změn dokončených staveb. Například stávající předložené schodiště se nahrazuje bezbariérovou rampou, v odůvodněných případech zdvihací plošinou.

* V případě pohybu po této budově jde o vnitřní prostředí této budovy. Zdvihací plošinu lze použít pouze pro odůvodněné případy u změn dokončených staveb na přístupu do vstupního podlaží. Například stávající vnitřní schodiště ve vstupním podlaží se nahrazuje bezbariérovou rampou nebo prodloužením výtahu, v odůvodněných případech zdvihací plošinou.

* V případě užívání vnitřních prostor jde o bezpečnostní prvky u vstupu, odbavovací, registrační a komunikační systémy, pokladny a informační přepážky. Toto hledisko se zdvihacích plošin nedotýká.

Z toho vyplývá, že ve výčtu není žádný právní titul pro instalaci zdvihací plošiny do novostavby výše uvedených budov. Dále připomínáme, že bezbariérová vyhláška se nevztahuje na výstavbu nového rodinného domu, ani na změnu jeho dokončené stavby.

Metodické postupy pro jednotlivé situace

Vyhláška č. 398/2009 Sb., o obecných technických požadavcích zabezpečujících bezbariérové užívání staveb stanoví, že zdvihací plošinu lze použít pouze pro odůvodněné případy u změn dokončených staveb. Tento požadavek je zásadní, proto jej obsahuje paragrafové znění a návazně i přílohová část.

Pro přístup do staveb platí § 5. Pro stavby občanského vybavení platí § 6 až 9, pro stavby bytových domů platí § 10 a 11 a pro stavby pro výkon práce platí § 12 a 13.

Konkrétní aplikace pro zdvihací plošiny je zde¹:

Stavby občanského vybavení

* Přístup do stavby: § 5 odst. 1, resp. body 3.1.4 až 3.1.8 a 3.2.4 přílohy č. 1.

* Pohyb po budově: § 6 odst. 2, resp. body 3.0, 3.1.4 až 3.1.8 a 3.2.4 přílohy č. 1.

---

¹ Některá ustanovení své konkrétní podrobnosti stanoví prostřednictvím normových hodnot.

Pro bod 3.1.6 přílohy č. 1 je příslušnou normou ČSN EN 81-41 Bezpečnostní předpisy pro konstrukci a montáž výtahů – Zvláštní výtahy pro dopravu osob a nákladů – Část 41: Svislé zdvihací plošiny pro dopravu osob s omezenou schopností pohybu.

Pro bod 3.1.8 přílohy č. 1 j příslušnou normou ČSN EN 81-40 Bezpečnostní předpisy pro konstrukci a montáž výtahů – Zvláštní výtahy pro dopravu osob a nákladů – Část 40: Schodišťové výtahy a šikmé zvedací plošiny pro dopravu osob s omezenou pohyblivostí.

Stavby bytových domů

* Přístup do stavby: § 5 odst. 1, resp. body 3.1.4 až 3.1.8 a 3.2.4 přílohy č. 1.

* Pohyb po budově: § 10 odst. 1, resp. body 3.0, 3.1.4 až 3.1.8 a 3.2.4 přílohy č. 1.

Stavby pro výkon práce

* Přístup do stavby: § 5 odst. 1, resp. body 3.1.4 až 3.1.8 a 3.2.4 přílohy č. 1.

* Pohyb po budově: § 12 odst. 1, resp. body 3.0, 3.1.4 až 3.1.8 a 3.2.4 přílohy č. 1.

Pozor! Potřeba je upozornit na aplikační vazbu k právním předpisům na úseku požární ochrany. Dodatečnou instalací šikmé zdvihací plošiny na schodiště nesmí dojít k zúžení stávající únikové cesty v objektu.

Závěr

Z technického i uživatelského hlediska se použití zdvihací plošiny považuje za „krajní řešení“. Bezbariérová vyhláška nepovoluje instalaci zdvihací plošiny do bezbariérové novostavby. Příslušná ustanovení její aplikaci omezují jen pro odůvodněné případy u změn dokončených staveb pro přístup do vstupního podlaží. Například stávající schodiště se nahrazuje bezbariérovou rampou nebo výtahem, v odůvodněných případech lze instalovat zdvihací plošinu. Na rodinný dům se bezbariérová vyhláška nevztahuje.

Další zdroje

Svislé plošiny nejsou výtahy – TZB-info

<https://vytahy.tzb-info.cz/zvedaci-plosiny/6147-svisle-plosiny-nejsou-vytahy>